

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.303.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Za katoliško časopisje!

Na evharističnem kongresu v Sarajevu je bil eden glavnih sklepov katoliških Hrvatov, da bodo v bodoče zastavili vse sile za razširjenje katoliškega časopisja. Hrvatje so v tem oziru nekoliko zaostali za katoliškimi Slovenci. Zato tudi mi pozdravljamo ta njihov sklep in jim želimo obilo božjega blagoslova pri tem delu!

Prav pa je, če se ob tej priliki vprašamo, kako je z nami! V Sloveniji je nabožno časopisje zelo dobro razširjeno. So še vrzeli, ki jih je še izpopolniti, toda v tej smeri ni tolike nujnosti kakor za naš dnevnik in naše tednike. Marsikdo bo mislil, da sedaj pač ni čas za agitacijo, saj ljudje niti nimajo časa, da bi čitali. Toda razmere nam narekujejo ta članek! Zaradi pomanjkanja denarja mislijo namreč mnogi, da je treba predvsem opustiti časopis. Kdor pa ne čita, ne napreduje, ne ve, kaj in kako se svet suče, pa je lahko pri dogodkih, ki jih čas s seboj prinese, popolnoma presenečen.

Kdo naj ljudstvu pravilno tolmači važnost katoliškega časopisja? Gotovo je, da je to stanovska dolžnost duhovnika. Tudi ljudje sprejemajo radi njegovo besedo. Kljub temu pa duhovnik ne sme biti osamljen v tem delu! Vsak in vsi, posameznik in organizacije, kdorkoli želi, da bomo katoliški Slovenci res to, kar smo, mora delovati za razširjenje naših katoliških časopisov.

Danes se predvsem obračamo na zavedno slovensko dijaštvo. Mladina, posebno ona iz srednjih in višjih šol, je vedno živela in čutila z narodom. Ona je in bo tudi uživala zaupanje naroda in zato naj dijaštvo svoje počitnice uporabi za to, da se v naših kmetijskih domovih odpirajo vrata katoliškemu časopisju.

»Slov. Gospodar« je preuredil zapisnik svojih naročnikov tako, da lahko pošlje vsakemu naslove naročnikov po poštah. Vemo, da bo to zelo pripomoglo za osebno agitacijo, zato opozarjamo vse naše prijatelje, da se tega poslužijo in nam svoje želje sporočijo.

Prijatelji, nas ne sme strašiti ničesar, nas ne sme ovirati niti kriza niti poletni čas, da ne bi delali za razširjenje katoliškega časopisja!

Težave Romunije.

V kakšnem gospodarskem in finančnem položaju se nahaja Romunija, najboljše pojasnjujejo besede, ki jih je

rekel bivši ministrski predsednik Jorga ob odstopu svojega ministrstva zadnjega maja. Utemeljel je namreč ostavko svoje vlade, ki se je imenovala vlada narodne koncentracije, s temi besedami: »Podal sem ostavko vlade, ker vlada ni mogla najti sredstev za izplačilo plač in zapadlih obveznosti in ker vlada ne bi mogla izplačevati niti polovice plač uradnikom. Državni dohodki ne zadoščajo in v današnjih razmerah ni upanja, da bi dobili v inozemstvu posojilo. Končno sem podal ostavko zaradi tega, ker bi mogla znižati uradniške plače za 50 odstotkov samo močna vlada.«

Državni dohodki v Romuniji vedno bolj in bolj nazadujejo. Proračunani so bili na mesec za 2 milijardi lejev (1 lej = nekako ena tretjina dinarja), v letošnjem letu pa je dejansko prišlo v drž. blagajno mesečno povprečno 800 mil. lejev. Francoski izvedenci, ki so proučili stanje romunskih financ, so nasvetovali ali redukcijo uradniških plač ali pa redukcijo števila uradnikov. Oboje je težko izvršljivo. Ministrski predsednik Jorga je o priliki, ko je dal ostavko, izjavil, da bi bilo treba reducirati plače uradnikom na polovico. To pa bi mogla izvršiti samo močna vlada, takšna pa Jorgova ni bila.

Med romunskim prebivalstvom vlada veliko pomanjkanje denarja. Na deželi pomenja 20 lejev že celo premoženje. Cene kmetijskim pridelkom so tekom zadnjih mesecev padle na tretjino, industrijski izdelki pa se niso bistveno pocenili. Kmet bi moral prodati tri kilograme koruze, da kupi eno škatljico vžigalic. Ni pa mogoča prodaja tudi za najnižjo ceno, ker ni kupca. Nič boljše se ne godi obrtnikom in trgovcem. Poslednje imenuje ljudska šala »prolongobarde«, to je ljudi, ki samo prolongi-

Novi in že zamenjani ministrski predsednik Papanastasiu.

rajo = podaljšujejo menice. Da še obstojajo ter da niso propadli, je razlog v tem, ker dolgov ne plačujejo. Tudi davčni izterjevalec ne more dobiti od ljudi denarja. Rubežni so brezuspešne, ker nikdo nič ne nudi. Nova vlada bo imela veletežavno nalogo, da odpomore največjim težavam ter državne finance vsaj nekoliko uredi.

Nova nemška vlada. Novo nemško vlado je sestavil kancler von Papen. Njegov kabinet je desničarski in plemenitaški, ker sta le dva ministra brez pridevka »plemeniti«. Od novih ministrov je bil samo eden že minister, vsi drugi so novinci. Po vesteh angleškega časopisja bo vodilna osebnost v novi vladi vojni minister: general von Schleicher, ki je proti Hitlerjevi diktaturi in za sporazum s Francijo. Nova vlada bo vladala brez parlamenta, bo izvedla nove volitve julija in novi nemški državni zbor bi se naj sestel meseca avgusta.

Novi kancler Franc von Papen je star 53 let in eden od ožjih zaupnikov predsednika nemške republike Hindenburga. Pred prevratom je bil oficir, politiki se je posvetil, ko je sskleplu miru vojaško suknujo in je postal član katoliškega centra. Do zadnjih volitev je bil poslanec v pruskem deželnem zboru.

Na Francoskem so vendar-le dobili vlado. Francija je dobila po zadnjih volitvah najprej senatnega in zborničnega predsednika. Šele 4. junija o polnoči je sestavil vlado radikale Edvard Herriot iz članov, ki vsi pripadajo njegovi stranki. Herriot se bo upiral s samoradikalno vlado na prijateljsko ter podporno zadržanje socijalistov, na zmerne republikansko sredino in na zmerne desničarje. V načelni opoziciji bodo le komunisti ter skrajna desnica. Herriotova vlada šteje 18 ministrov in 11 državnih tajnikov. Herriotovi vladi ne prerokujejo dolgotrajnega življenja, ampak stopa v ospredje radi resnih časov potreba koncentracijske vlade. — Herriotova vlada je imela prvo sejo 5. junija.

Nova francoska zbornica je izvolila 3. junija za predsednika senata Jeanne-

neya z 228 glasovi od 245 oddanih. Prejšnji senatni predsednik Lebrun je bil izvoljen za predsednika republike. Za predsednika zbornice je bil ponovno izvoljen prejšnji Buisson.

Same konference. Velesile se prerekajo med seboj, ali se naj skličejo vojnodškodninska posvetovanja v švicarsko mesto Lausanne in kaj in kako se naj uredi plačevanje vojnih odškodnin, katerih se bo Nemčija sedaj po odstopu dr. Brüninga še posebno branila. — V Londonu bi se naj vršila velika gospodarska konferenca, ki bi se naj pečala z vsem mogočim, a pravega programa le ne morejo dobiti. V očigled vsem tem konferencam piše pametno največji angleški list »Times« tole: »Neprestane mednarodne konference bodo obstoječo zmedo le še povečale, ako odgovorni državniki ne bodo imeli veliko bolj jasne zamisla, nego ga imajo sedaj, kaj je treba ukreniti, in ako ne bodo imeli trdne in dobre volje, da gospodarska in politična vprašanja sedanosti rešijo v resnici temeljito.«

Romunska Jergova vlada je odstopila radi skrajno slabega finančnega stanja. Romunija ne bo mogla za bodočnost plačevati uradništva, ako ne bo dobila izdatnejšega zunanjega posojila. Kralj je poklical romunskega poslanika iz Londona Titulesca, da sestavi novo vlado in otme državo gospodarskega poloma. Titulescu je že dospel v Bukarešto in skušal pridobiti za vladno zvezo liberalce in kmečko stranko.

Titulescu ni uspela sestava nove romunske vlade iz liberalcev ter kmečke stranke. Kralj je poveril sestavo volilne vlade na čim širši podlagi drugemu voditelju kmečke stranke Vajdi Vojvodu.

Avstrija dobi po napovedi časopisja 300 milijonov šilingov posojila. Večji del posojila bi se podpisal v Londonu in v Parizu, manjši pa v Berlinu in Rimu.

Komaj sestavljena nova Papanastaziujeva vlada se že maje. Stari in komaj odstopli min. predsednik Venizelos se zopet dviga na površje. Prevladuje mnenje, da bodo v novi vladi trije generali, ki so Venizelosovi zaupniki.

Spor med Angleško in Irsko na vidiku. Senat Irske je sprejel pri drugem branju zakonski načrt o odpravi prisege zvestobe angleškemu kralju z 21 glasovi proti 8. Ta zakon zna dovesti do preloma med Anglijo in Irsko.

Mandžurija in Zveza narodov. Japonci raznašajo v svet vest, da namerava preiskovalna komisija Zveze narodov, ki se nahaja v Mandžuriji, predložiti, da se Mandžurija stavi pod nadzorstvo Zveze narodov. Sestaviti bi se moral tudi poseben svet iz zastopnikov Francije, Japonske, Vel. Britanije in Amerike. Predsednik tega sveta bi bil bivši mandžurski guverner maršal Čansuljan, razen tega pa bi uprava Mandžurije bila pod stalnim nadzorstvom Zveze narodov.

Revolucija v južnoameriški državi Čile. V Čile je uspela revolucija letalskih častnikov, katerim so se še pridružili mornarji. Revolucionarji so odstavili prejšnjo vlado. Dosedanji pred-

PRAVA METODA

uspešnega negovanja lepote počiva na uporabi takšnih pripomočkov, kateri se izdelujejo iz sestavin, ki medicinski učinkujejo, kot so to: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Elsa-pomada za rast las (2 lončka brez daljnih stroškov 40 Din), Elsa-mila lepote in zdravja (5 kosov franko 52 Din), od lekarnarja Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska hanovina.

sednik Montero je odstopil in v žilskem glavnem mestu so oklicali 4. junija socialistično republiko.

Odlikovan slovenski redovnik. V Gradcu je bil odlikovan z zlato častno kolajno za zasluge napram avstrijski republiki pater provincial frančiškani, g. p. Pelagij Klemenčič. Odlikovanec je po rodu Slovenec, rojen 16. marca l. 1878 pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Dne 25. avgusta 1895 je stopil v frančiškanski red ter bil 26. julija 1900 posvečen za duhovnika. Njegovo delovanje kot dušni pastir in katehet v Gradcu, v njegovi okolici in tudi v drugih krajih je bilo vzorno. Leta 1924 je postal provincial nemško-štajerske frančiškanske province ter bil od vrhovnega poglavarja frančiškanskega reda imenovan za vizitatorja frančiškanskih samostanov ne samo v Avstriji, marveč tudi v Nemčiji in na Nizozemskem. Med glavnimi njegovimi zaslugami se navaja njegova vnema za mladinsko vzgojo in za redovniški naraščaj. Leta 1911 je kot kaplan in katehet ustanovil v Gradcu frančiškansko semenišče, kateremu je bil dolgo let ravnatelj. Leta 1931 je bilo na to zgradbo zgrajeno novo nadstropje ter vsa hiša urejena po modernih higijenskih zahtevah. V nedeljo, 29. maja, je bilo p. Klemenčiču izročeno visoko odlikovanje, ki mu ga je dal zvezni predsednik avstrijske republike. Izročil mu ga je osebno nemško-štajerski deželni glavar dr. Rintelen, ki je sedaj minister za uk in bogočastje.

Angleška vlada dala zadoščenje katoliški Cerkvi. Na otoku Malti, ki je pod vrhovno oblastjo Anglije, je nastal spor med tamošnjo vlado pod načelstvom lorda Stricklanda in med katoliško Cerkvijo. Angleška vlada, ki ni bila izpočetka dovolj poučena o razmerah, je odobrila Stricklandovo postopanje ter se tako izjavila proti malteški duhovščini in proti Vatikanu, ki je potrdil postopanje katoliške cerkvene oblasti na Malti. Toliko pa je bila angleška vlada previdna in obzirna, da je poslala na Malto posebno komisijo, ki naj preišče natanko tamošnje razmere. Angleška komisija je to storila ter izdala o tem stvarno poročilo, ki obsega 218 strani tiskane »modre knjige«. V tem poročilu daje komisija katoliški Cerkvi in njenim duhovnikom popolno zadoščenje, odobravajoč njihovo postopanje, obsoja pa ravnanje lorda Stricklanda kot predsednika vlade. Komisija med drugim izjavlja, da je Strickland hotel zavladati ne samo nad vsemi strankami, vsiljujoč vsem samo svojo stranko,

ki jo je imenoval edino ustavno in dovoljeno, marveč tudi nad vsemi oblastmi, tudi nad cerkvenimi. Stricklandovo početje je med prebivalstvom rodilo nezadovoljstvo in ogorčenje. V oddelku, posvečenem položaju katoliške Cerkve, spominja komisija na opetovano obljubo angleške vlade, da bo vero malteškega ljudstva, to je katoliško vero, spoštovala ter ji dala popolno svobodo delovanja in popolno sigurnost. Vsled tega komisija ne more priporočati nobene akcije, ki bi katoliško Cerkev in njeno duhovščino izključevala od političnega udejstvovanja in od udeležbe pri narodnem predstavnstvu. Poročilo komisije, ki daje katoliški Cerkvi sijajno zadoščenje, je angleški minister za kolonije Cunliffe-Lister vzel na znanje ter osvojil njene navedbe in predloge. Nato je lord Strickland s svojo vlado dal ostavko. Odstopil pa je tudi glavni guverner — predstavnik angleškega kralja — na otoku Du Cane, ki je odobral Stricklandovo politiko. Tako je katoliška Cerkev dobila od angleške vlade veliko zadoščenje. Obenem je angleška vlada dokazala, da v politiki in upravi ne odobrava samovolje in nasilja.

Katoličani v Rusiji. Na Ruskem živi okoli dva milijona katoličanov. Njihova svoboda tudi v caristični Rusiji ni bila velika, v boljševiški pa je mesto svobode nastopil pritisk, zatiranje in nasilje. Nekdaj so katoličani v Rusiji imeli 614 cerkva, sedaj jih je samo še 180, od 580 kapel pa ni ostala niti ena. Prej je med katoličani na Ruskem delovalo 810 duhovnikov, danes jih je samo 310 in od teh je 200 v zaporih. Od duhovnikov je 500 bilo ali usmrčenih ali so umrli gladu, le malo število se jih je rešilo z begom v inozemstvo. Od 5 katoliških škofov so trije v ječah. Prej je za duhovniški naraščaj skrbelo sedem bogoslovnic, sedaj ni nobene več. Tako zatirajo komunisti katoliško Cerkev.

Boljševiška vzgoja. V Rusiji je še vedno največ nepismenih ljudi v Evropi. Boljševiki so koj ob prevzemu oblasti obljubili, da bodo ta madež odstranili od Rusije. Ustanovili so res veliko število ljudskih šol. Na deželi traja pouk štiri leta, v mestih pa sedem let. Vzgoja, ki se daje otrokom v osnovnih šolah, je kajpada strogo brezbožna. O veri in Bogu se niti beseda ne sme v teh šolah spregovoriti, k večjemu sramotilna beseda. In takih sramotilnih in bogokletnih besed kar mrgoli v boljševiškem šolskem pouku. Molitev je v šoli strogo prepovedana, niti doma ne smejo otroci moliti s starši. Otroci se nadalje vzgojujejo popolnoma v marksističnem duhu za najostrejši razredni boj, kakor ga n. pr. v naših krajih propovedujejo socialni demokratje ali socialisti. Vsaka šola v boljševiški Rusiji je pridružena kakšnemu kolektivnemu (komunističnemu) obratu, po mestih fabriškemu, na deželi pa agrarnemu (poljedelskemu) veleobratu. S tem obratom morajo otroci politično sodelovati pri političnih demonstracijah, obhodih in volitvah. Sodelovati pa tudi morajo telesno. Otroci se pritegujejo k delu v fabrikah in v poljedelskih veleobratih. Ko je svojčas velekapital izrab-